

Wormen bij katten: wat moet je weten?

Wormen zijn kleine parasieten die in of rond het lichaam van een kat kunnen leven. Je ziet ze lang niet altijd. Toch kunnen ze klachten geven en soms ook andere dieren of mensen besmetten. Mira legt rustig uit hoe je je poezenkind helpt beschermen.

Wat zijn wormen?

Wormen zijn parasieten. Dat betekent dat ze in een ander dier leven en daar voeding vandaan halen.

De meeste wormen leven in de darmen. Sommige soorten kunnen ook op andere plekken in het lichaam terechtkomen.

Een kat kan wormen hebben zonder dat je iets bijzonders merkt. Dat maakt ze lastig te herkennen.

Zelfs een vrolijke kat met een mooie vacht kan besmet zijn.

Mira vertelt:

“Ik hoef er niet ziek uit te zien om wormen te hebben. Die vervelende beestjes kunnen zich heel stil verstoppen.”

Welke wormen komen vaak voor?

Bij katten komen vooral spoelwormen en lintwormen voor.

Daarnaast bestaan er andere soorten, zoals haakwormen en longwormen. Welke wormen een risico vormen, hangt onder andere af van de leefomgeving, reizen en het jachtgedrag.

Spoelwormen

Spoelwormen zijn lange, ronde wormen. Ze lijken een beetje op lichte sliertjes spaghetti.

Katten kunnen besmet raken door:

- wormeitjes uit de omgeving op te nemen;*
- besmette grond van hun pootjes te likken;*
- een besmette muis of vogel te eten;*
- contact met besmette ontlasting;*
- als kitten bij de moeder te drinken.*

Een moederpoes kan spoelwormlarven via de melk aan haar kittens doorgeven. Daarom worden kittens al op jonge leeftijd volgens een vast schema ontwormd.

Spoelwormen zijn niet altijd zichtbaar in de ontlasting. Soms komen ze mee bij het braken.

Lintwormen

Een lintworm is lang en plat. Hij bestaat uit kleine stukjes.

Losse stukjes kunnen zichtbaar zijn:

- *rond de anus;*
- *in de ontlasting;*
- *op een deken;*
- *in een mandje;*
- *in de vacht onder de staart.*

Ze lijken vaak op witte rijstkorreltjes. Opgedroogde stukjes kunnen wat geler worden.

Een veelvoorkomende lintworm wordt via vlooiën overgebracht. Tijdens het wassen kan een kat een besmette vlo inslikken.

Andere lintwormen kunnen worden opgelopen door het eten van besmette muizen, ratten of andere prooidieren.

Zie je rijstkorreltjes rond het achterwerk? Denk dan niet alleen aan ontwormen, maar ook aan een goede vlooiënbehandeling.

Mira's tip:

“Een lintworm en een vlo kunnen samen op reis gaan. Daarom moeten we soms beide ongenode gasten tegelijk aanpakken.”

Longwormen

Longwormen leven in of rond de luchtwegen en longen.

Een kat kan besmet raken door een tussengastheer op te eten, zoals:

- *een slak;*
- *een vogel;*

- *een muis;*
- *een ander klein prooidier.*

Mogelijke klachten zijn:

- *hoesten;*
- *sneller of moeilijker ademen;*
- *minder energie;*
- *vermageren;*
- *een slechte conditie.*

Deze klachten kunnen ook veel andere oorzaken hebben. Laat een kat met ademhalingsproblemen altijd door de dierenarts onderzoeken.

Ademen met een open bek is spoed.

Hoe herken je een wormbesmetting?

Veel katten hebben helemaal geen duidelijke klachten.

Bij een grotere besmetting kun je bijvoorbeeld zien:

- *diarree;*
- *overgeven;*
- *afvallen;*
- *een bolle buik;*
- *een doffe vacht;*
- *minder energie;*
- *jeuk rond de anus;*

- *slecht groeien;*
- *wormen of stukjes bij de ontlasting;*
- *slijm of bloed bij de ontlasting.*

Kittens kunnen sneller ziek worden dan volwassen katten. Hun lijfje is klein en nog volop in ontwikkeling.

Wacht bij een kitten met diarree, braken, sloomheid of slecht groeien niet lang met bellen.

Een dikke buik betekent niet automatisch wormen

Een bol buikje kan bij een kitten passen bij een wormbesmetting. Toch kan het ook een andere oorzaak hebben.

Denk bijvoorbeeld aan:

- *voeding;*
- *gasvorming;*
- *verstopping;*
- *vocht in de buik;*
- *een andere ziekte.*

Geef niet op eigen houtje steeds opnieuw een wormmiddel. Laat het kitten onderzoeken wanneer het buikje opvallend dik, hard of pijnlijk is.

Hoe raakt een binnenkat besmet?

Een binnenkat heeft meestal minder risico dan een kat die buiten jaagt. Toch is het risico niet helemaal nul.

Wormeitjes of besmette vlooiën kunnen bijvoorbeeld binnenkomen via:

- *schoenen;*
- *andere huisdieren;*
- *aarde of planten;*
- *rauw vlees;*
- *vlooiën;*
- *een nieuwe kat in huis;*
- *een balkon of afgesloten tuin.*

Dat betekent niet dat iedere binnenkat heel vaak ontwormd moet worden. Het schema mag worden aangepast aan de werkelijke risico's.

Hoe vaak moet een volwassen kat ontwormd worden?

Er bestaat niet één schema dat bij iedere kat past.

De juiste aanpak hangt af van:

- *binnen of buiten leven;*
- *jagen;*
- *prooidieren opeten;*
- *rauw vlees eten;*
- *vlooiën hebben;*
- *reizen naar het buitenland;*
- *contact met andere dieren;*
- *de gezondheid en leeftijd;*

- *de mensen die in huis wonen.*

Als algemene richting geldt:

- *Een echte binnenkat met weinig risico heeft vaak één tot twee controles of behandelmomenten per jaar nodig.*
- *Een buitenkat wordt vaak ongeveer vier keer per jaar gecontroleerd of behandeld.*
- *Een fanatieke jager kan vaker bescherming nodig hebben.*

Laat de dierenarts helpen om een schema op maat te maken.

 Mira vertelt:

“Een bankhanger, balkonsnuffelaar en muizenjager hebben niet precies hetzelfde wormenplan nodig.”

Het ontwormschema voor kittens

Kittens hebben extra bescherming nodig omdat ze via de moedermelk besmet kunnen raken.

Een veelgebruikt schema is:

- *voor het eerst ontwormen rond de leeftijd van drie weken;*
- *daarna iedere twee weken zolang ze bij de moeder drinken;*
- *doorgaan tot twee weken na het spenen;*
- *vervolgens iedere maand tot de leeftijd van zes maanden.*

Daarna kan worden overgestapt op een plan voor volwassen katten.

Het juiste middel en de dosering hangen af van leeftijd en gewicht. Overleg daarom met de dierenarts, opvang of fokker.

De moederpoes heeft vaak een passend behandelingschema nodig dat aansluit op dat van de kittens.

Ontwormen of eerst ontlasting onderzoeken?

Je hoeft niet altijd automatisch een wormmiddel te geven.

De dierenarts kan ontlasting laten onderzoeken op wormeitjes. Worden er eitjes gevonden? Dan kan gericht worden behandeld.

Een ontlastingsonderzoek heeft ook een beperking. Niet iedere worm scheidt op ieder moment eitjes uit. Een negatieve uitslag geeft dus niet altijd volledige zekerheid.

Soms is onderzoek van ontlasting over meerdere dagen nodig.

De dierenarts kan helpen kiezen tussen:

- regelmatig ontwormen;*
- regelmatig ontlastingsonderzoek;*
- een combinatie van beide.*

Niet ieder wormmiddel werkt tegen iedere worm

Een ontwormingsmiddel is geen algemene opruimer voor alle parasieten.

Het ene middel werkt bijvoorbeeld tegen spoelwormen. Een ander middel werkt ook tegen lintwormen. Voor longwormen kan weer een andere behandeling nodig zijn.

Gebruik daarom een middel dat past bij:

- *de vermoedelijke worm;*
- *het gewicht;*
- *de leeftijd;*
- *de gezondheid;*
- *de leefwijze.*

Gebruik nooit zomaar een middel voor honden bij een kat. Sommige hondenproducten zijn gevaarlijk voor katten.

Geef ook geen oude restjes waarvan de houdbaarheid, dosering of werking niet duidelijk is.

Weeg voor de juiste dosering

Een te lage dosering kan onvoldoende werken. Een te hoge dosering kan bijwerkingen geven.

Weeg de kat daarom zo nauwkeurig mogelijk voordat je een middel geeft.

Controleer:

- *voor welke diersoort het is;*
- *vanaf welke leeftijd het mag;*
- *voor welk gewicht het bedoeld is;*
- *hoe het moet worden toegediend;*
- *tegen welke wormen het werkt;*
- *of het gecombineerd mag worden met andere middelen.*

Bij een kitten verandert het gewicht snel. Gebruik daarom altijd een recent gewicht.

Pil, pasta of druppels

Wormmiddelen bestaan in verschillende vormen:

- *tabletten;*
- *pasta;*
- *vloeistof;*
- *druppels voor op de huid.*

Niet iedere vorm werkt tegen dezelfde wormsoorten.

Een pil kan fijn zijn voor een makkelijke eter. Druppels kunnen prettiger zijn wanneer tabletten steeds worden uitgespuugd.

Breng druppels voor op de huid aan waar ze niet kunnen worden afgelikt. Houd katten zo nodig even uit elkaar tot de plek droog is.

Vraag de dierenarts om uitleg wanneer het toedienen lastig is. Dwingen kan veel stress geven en een tablet kan verkeerd terechtkomen.

Mogelijke bijwerkingen

De meeste katten verdragen een passend wormmiddel goed.

Soms ontstaan tijdelijk:

- *kwijlen;*
- *misselijkheid;*
- *braken;*
- *diarree;*
- *minder eetlust;*

- *sloomheid;*
- *irritatie op de huid.*

Kwijlen kan ook gebeuren door de vieze smaak van een tablet.

Bel direct de dierenarts bij:

- *benauwdheid;*
- *instorten;*
- *hevig of herhaald braken;*
- *ernstige sloomheid;*
- *trillen of aanvallen;*
- *zwellen van de kop;*
- *een vermoedelijke overdosis;*
- *gebruik van het verkeerde product.*

Bewaar de verpakking, zodat je precies kunt vertellen welk middel en welke hoeveelheid zijn gebruikt.

Waarom vlooienbestrijding belangrijk is

Bij een bepaalde lintworm hoort vaak ook een vlooienprobleem.

Behandel daarom niet alleen de wormen. Pak ook de vlooien én hun omgeving aan.

Denk aan:

- *alle huisdieren controleren;*
- *een passend vlooienmiddel gebruiken;*

- *mandjes en dekens wassen;*
- *goed stofzuigen;*
- *naden en kieren meenemen;*
- *de behandeling volgens het advies herhalen.*

Gebruik alleen een vlooienmiddel dat veilig is voor katten.

Sommige hondenmiddelen bevatten stoffen die zeer giftig zijn voor katten. Laat katten ook niet likken aan een hond die net met zo'n middel is behandeld.

Kunnen mensen wormen van katten krijgen?

Sommige wormen kunnen ook mensen besmetten. Dat noemen we een zoönose.

Besmetting gebeurt niet meestal door een gewone aai. Wormeitjes kunnen via ontlasting, aarde of vieze handen in de mond terechtkomen.

Vooraf jonge kinderen steken sneller hun handen in hun mond.

Goede hygiëne helpt:

- *schep de kattenbak dagelijks uit;*
- *was daarna je handen;*
- *houd kinderspeelplekken schoon;*
- *dek een zandbak buiten af;*
- *ruim ontlasting in de tuin op;*
- *was groenten en fruit;*
- *laat kinderen niet met kattengrit spelen;*

- *behandel vlooien op tijd.*

Je hoeft niet bang te worden voor je kat. Gewoon knuffelen kan nog steeds. Schoon en zorgvuldig omgaan met de kattenbak is het belangrijkste.

Mira zegt:

“Knuffels hoef je niet over te slaan. Was na het schoonmaken van mijn toilet gewoon even goed je handen.”

Maak de kattenbak dagelijks schoon

Wormeitjes kunnen via ontlasting in de omgeving terechtkomen.

Schep de kattenbak daarom dagelijks uit. Maak hem regelmatig helemaal schoon met warm water en een mild schoonmaakmiddel.

Draag eventueel handschoenen en was daarna goed je handen.

Heb je meerdere katten? Controleer dan alle katten. Ze kunnen dezelfde kattenbak of leefomgeving gebruiken zonder allemaal klachten te laten zien.

Rauw vlees en prooidieren

Rauw vlees en prooidieren kunnen parasieten overbrengen.

Vertel de dierenarts daarom wanneer een kat:

- *rauw vlees krijgt;*
- *muizen of vogels vangt;*
- *prooidieren opeet;*
- *buiten jaagt;*

- *mee naar het buitenland gaat.*

Dat kan invloed hebben op het onderzoek en het ontwormschema.

Invriezen of rauw vlees zorgvuldig bewaren maakt niet ieder parasietenrisico automatisch weg.

Reizen naar het buitenland

In andere landen kunnen andere wormsoorten voorkomen.

Bespreek ruim voor vertrek:

- *het land van bestemming;*
- *de reisroute;*
- *hoelang de reis duurt;*
- *of de kat buiten komt;*
- *welke bescherming nodig is;*
- *wanneer die bescherming moet starten.*

Wacht niet tot de dag voor vertrek. Sommige maatregelen moeten eerder beginnen of regelmatig worden herhaald.

Een worm gezien: wat nu?

Zie je een worm of een vreemd wit stukje?

Je kunt:

1. *Een duidelijke foto maken.*
2. *Het stukje in een schoon, afgesloten potje bewaren.*

3. *De dierenarts bellen.*
4. *De kattenbak controleren.*
5. *Ook op vlooien letten.*
6. *Niet zomaar meerdere middelen combineren.*

Was daarna goed je handen.

Met een foto of voorbeeld kan de dierenarts beter bepalen om welke worm het mogelijk gaat.

Wanneer moet je de dierenarts bellen?

Neem contact op wanneer:

- *een kitten wormen heeft;*
- *er wormen in braaksel zitten;*
- *een kat blijft braken of diarree heeft;*
- *er bloed bij de ontlasting zit;*
- *hij afvalt;*
- *een kitten niet goed groeit;*
- *het tandvlees bleek is;*
- *de buik dik en pijnlijk wordt;*
- *ademhalen moeilijk gaat;*
- *klachten na ontwormen blijven bestaan;*
- *je twijfelt over het juiste middel;*
- *er mogelijk een overdosis is gegeven.*

Wacht bij een sloom kitten of een kat met ademhalingsproblemen niet af.

Veelgestelde vragen

Kan een kat wormen hebben zonder klachten?

Ja.

Veel besmette katten zien er gezond uit. Daarom kunnen een passend controleschema en ontlastingsonderzoek nuttig zijn.

Zie je wormen altijd in de ontlasting?

Nee.

Wormen of eitjes zijn vaak niet met het blote oog zichtbaar. Lintwormstukjes kunnen eruitzien als rijstkorrels.

Moet een binnenkat ontwormd worden?

Een binnenkat heeft meestal minder risico, maar niet helemaal geen risico.

Bespreek een passend schema of ontlastingsonderzoek met de dierenarts.

Moet een buitenkat vaker ontwormd worden?

Meestal wel, vooral wanneer hij jaagt of prooidieren eet.

Een buitenkat wordt vaak meerdere keren per jaar gecontroleerd of behandeld.

Kan ik ontwormen zonder te weten welke worm het is?

Sommige middelen werken tegen meerdere wormen, maar niet tegen allemaal.

Laat je adviseren, zodat het middel bij het risico en de mogelijke wormsoort past.

Waarom zie ik na het ontwormen nog wormen?

Na een behandeling kunnen dode of verlamde wormen met de ontlasting naar buiten komen.

Blijf je na de afgesproken behandeling wormen zien of houden de klachten aan? Neem dan contact op met de dierenarts.

Kan een kat opnieuw wormen krijgen?

Ja.

Een wormmiddel behandelt de besmetting die op dat moment aanwezig is. Het voorkomt niet altijd dat een kat later opnieuw besmet raakt.

Daarom blijven hygiëne, vlooiënbestrijding en een passend controleschema belangrijk.

Kunnen meerdere katten elkaar besmetten?

Dat kan via de leefomgeving, ontlasting, vlooiën of prooidieren.

Overleg of alle katten gecontroleerd of behandeld moeten worden.

Is diarree altijd een teken van wormen?

Nee.

Diarree kan veel oorzaken hebben. Geef niet steeds een wormmiddel zonder te weten wat er speelt.

Mag ik een wormmiddel voor honden gebruiken?

Nee, tenzij een dierenarts heel duidelijk heeft gezegd dat dit specifieke middel en deze dosering veilig zijn.

Gebruik bij voorkeur een product dat voor katten en voor het juiste gewicht bedoeld is.

Het Poezenliefde-stappenplan

- 1. Kijk naar de leefwijze van je poezenkind.*
- 2. Bespreek het risico met de dierenarts.*
- 3. Kies voor ontwormen, ontlastingsonderzoek of een combinatie.*
- 4. Weeg voor iedere behandeling.*
- 5. Gebruik alleen een passend kattenmiddel.*
- 6. Behandel vlooiën wanneer lintworm mogelijk is.*
- 7. Schep de kattenbak dagelijks uit.*
- 8. Was je handen na het schoonmaken.*
- 9. Let extra op bij kittens, jagers en rauw vlees.*
- 10. Bel bij klachten of twijfel de dierenarts.*

Wat mag je onthouden?

Wormen zijn niet altijd zichtbaar en geven niet altijd klachten.

Een goed wormenplan hangt af van:

- *de leeftijd;*
- *binnen of buiten leven;*
- *jagen;*
- *rauw vlees;*
- *vlooien;*
- *reizen;*
- *de gezondheid.*

Mira's boodschap:

“Wormen zijn misschien geen gezellig onderwerp, maar goed voor mij zorgen is óók liefde. Met een schoon toilet, goede vlooiencontrole en een plan dat bij mijn kattenleven past, houden we mijn buikje zo gezond mogelijk.”